

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **J. T.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 stycznia 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziów od udziału w sprawie,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego: I. Z., M. B. i R. W. od udziału w sprawie kasacyjnej J. T. o sygn. akt II KK 479/22.

UZASADNIENIE

Obrońca J. T. pismem datowanym 14 grudnia 2023 r. wniosła o wyłączenie od rozpoznania sprawy kasacyjnej wymienionego skazanego sędziów Sądu Najwyższego: I. Z., M. B. i R. W. „z uwagi na niespełnianie przez Nich wymogu instytucjonalnej bezstronności w rozumieniu wskazanym m.in. w pisemnych motywach uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 oraz uchwały Sądu Najwyższego (7) z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, która to okoliczność wywołuje uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności wskazanych Sędziów przy rozpoznaniu przedmiotowej sprawy, a wynika z faktu Ich powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego (w tym SSN M. B. i R. W. – pierwotnie do Izby Dyscyplinarnej nie będącej sądem) na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, która to wadliwość powołania – wg wskazanych wyżej uchwał Sądu Najwyższego, z których pierwsza uzyskała moc zasady prawnej i

wiąże każdy skład tego Sądu (z przyczyn szeroko omówionych w uzasadnieniu drugiej z przywołanych wyżej uchwał oraz w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21) – prowadzi samodzielnie w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego, w tym Sędziów objętych niniejszym wnioskiem do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 KPP oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. Nadto, w odniesieniu do Sędziów M. B. i R. W., standard instytucjonalnej bezstronności podważony jest także opisanymi niżej okolicznościami objęcia przez Nich stanowiska sędziego Izby Karnej SN”. Jako podstawę prawną wniosku jego Autorka wskazała art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 54 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, jak też nawiązała do treści art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie. Już wcześniej obrońcy skazanego, składając wnioski o wyłączenie wskazanych sędziów Sądu Najwyższego od udziału w sprawie J. T., dążyli do takiego ukształtowania sędziowskiego składu orzekającego, który zapewniałby standard oczekiwanej przez skazanego i jego obrońców instytucjonalnej bezstronności Sądu, o której mowa również w ostatnio złożonym wniosku. Sąd Najwyższy uwzględnił wniosek datowany 28 sierpnia 2023 r. (w znacznej części tożsamy w treści z wnioskiem obecnie rozpoznany) i postanowieniem z dnia 26 września 2023 r., II KK 479/22 [KRI 258], wyłączył od udziału w sprawie trzech sędziów powołanych przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Nie ma powodów, by odmiennie ocenić wniosek z 14 grudnia 2023 r., zwłaszcza że w porównaniu do poprzedniego został on wzbogacony o szereg orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wskazujących na ujemne następstwa powoływania sędziów w Polsce, w szczególności sędziów Sądu Najwyższego, w oparciu o przepisy obowiązujące po 2017 r. Zatem podobnie jak w

postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2023 r. należy zaakcentować, że Sąd ten pozostaje związany mającej moc zasady prawnej uchwałą trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, w której m.in. stwierdzono, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Argumenty, że wspomnianego związania nie uchyliło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, przedstawiono w szeregu orzeczeniach Sądu Najwyższego, przytoczonych we wspomnianym postanowieniu tego Sądu z dnia 26 września 2023 r. Nie sposób też pominąć wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, m.in.: z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19); z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19); z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie Advance Pharma przeciwko Polsce (skarga nr 1469/20); z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie Tuleya przeciwko Polsce (skargi nr 21181/19 i 51751/20), czy pilotażowego wyroku z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce. Stwierdzano w nich ujemne z punktu widzenia zapewnienia stronie procesu prawa do niezależnego sądu powołanego ustawą (art. 6 Konwencji Europejskiej) następstwa powoływania sędziów na urząd przy udziale ukształtowanej głównie przez polityków Krajowej Rady Sądownictwa. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2023 r. zwrócono też uwagę, że problem prawidłowej obsady sądu ulega nasileniu w przypadku udziału w składzie orzekającym sędziego przeniesionego do orzekania w Izbie Karnej SN, wcześniej orzekającego w zlikwidowanej Izbie Dyscyplinarnej. Formalnie pozostawała ona w strukturach Sądu Najwyższego, jednak jej odrębność, w tym gdy chodzi o obsadę kadrową, była tak wyraźnie zaznaczona, że pojawiły się racjonalne głosy wskazujące, iż przejawiała cechy sądu wyjątkowego, podważające jej status sądu w rozumieniu konstytucyjnym (zob. np. W. Wróbel, Izba Dyscyplinarna jako sąd wyjątkowy w rozumieniu art. 175 ust. 2 Konstytucji RP, *Palestra* 2019, nr 1-2, s. 17-22). Nie bez przyczyny ustawodawca uznał za

konieczne znieść wspomnianą Izbę po niedługim czasie jej funkcjonowania. W przypadku sędziów, których dotyczy rozpatrywany wniosek, zagadnienie dotyczy większości składu orzekającego, bowiem sędziowie M.B. i R.W., aspirując do Sądu Najwyższego, wzięli udział w konkursie ukierunkowanym na obsadzenie Izby Dyscyplinarnej, następnie w tej Izbie orzekali, a po jej zniesieniu zostali przeniesieni do Izby Karnej SN.

Z tych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]